

Критеријуми за оцене за модул: Предузеће

1. оцена – Недовољно

- Ученику је потребна значајна помоћ и не разуме основне појмове.
- Не разликује теоријске и практичне циљеве пословне економије.
- Не уме да објасни појам и карактеристике предузећа, услове настанка предузећа, као ни основне теорије предузећа.
- Не разликује ресурсе који се користе у предузећу и не разуме процес стварања вредности.
- Не успева да класификује предузећа на основу различитих критеријума.
- Не разуме значај поделе рада, специјализације, и не може да повезује ефикасност и ефективност са циљевима предузећа.
- Има значајне потешкоће у класификацији средстава предузећа и анализи извора средстава.
- Не истражује окружење предузећа или врсте окружења.

2. оцена – Довољно

- Ученику је потребна значајна помоћ у разумијевању већине појмова.
- Делимично разликује теоријске и практичне циљеве, али са неким грешкама.
- Делимично разуме појам и карактеристике предузећа и услове његовог настанка.
- Разликује неке теорије предузећа, али има потешкоћа у њиховом правилном објашњавању.
- Уз помоћ, може објаснити основне елементе трансформације ресурса у резултате и класификације предузећа.
- Повезује ефикасност и ефективност са циљевима предузећа, али са неким недостацима.
- Делимично разуме како средства предузећа функционишу, али има потешкоћа у разврставању и анализи средстава и извора.
- Делимично истражује окружење предузећа, али са значајним недостацима у дубини разматрања.

3. оцена – Добро

- Ученику је углавном потребна минимална помоћ и самостално разуме већину основних појмова.
- Самостално разликује теоријске и практичне циљеве, али с неким недостацима у примени.
- Разуме појам и карактеристике предузећа, као и услове настанка предузећа.
- Може објаснити основне теорије предузећа и разликовати различите врсте предузећа.

- Разуме процесе трансформације ресурса у резултате и успоставља однос између поделе рада и специјализације.
- Повезује ефикасност и ефективност са циљевима предузећа, али са неким мањим пропустима у анализи.
- Може самостално класификовати средства и анализирати њихову употребу.
- Истражује окружење предузећа и врсте окружења, али не до краја разрађује дубину овог питања.

4. оцена – Врло добро

- Ученику је потребна само минимална помоћ у разумијевању концепата и самостално примењује већину појмова.
- Потпуно разликује теоријске и практичне циљеве пословне економије.
- Јасно објашњава појам, карактеристике и услове настанка предузећа, као и разликује основне теорије предузећа.
- Разуме процес трансформације ресурса у резултате и може да анализира разлоге постојања предузећа.
- Усмерава разматрање односа поделе рада и специјализације и класификује предузећа на основу различитих критеријума.
- Повезује ефикасност и ефективност са циљевима предузећа, али с малим пропустима у дубљој анализи.
- Разврстава средства предузећа према различитим критеријумима и врши анализу извора средстава са малим недостацима.
- Детаљно истражује окружење предузећа и врсте окружења, али са неким ситним пропустима у примени.

5. оцена – Изврсно

- Ученику није потребна помоћ и самостално разуме и примењује све концепте.
- Потпуно разликује теоријске и практичне циљеве пословне економије и прецизно објашњава све аспекте економије предузећа.
- Потпуно разуме појам и карактеристике предузећа, услове настанка, као и теорије и врсте предузећа.
- Потпуно и прецизно разуме и објашњава процесе трансформације ресурса у резултате, као и разлоге постојања предузећа.
- Јасно успоставља однос између поделе рада и специјализације, и класификује предузећа на основу различитих критеријума без грешака.

- Повезује ефикасност и ефективност са циљевима предузећа са дубоким разумевањем.
- Потпуно и тачно разврстава средства предузећа према различитим критеријумима и анализира средства и изворе без икаквих недостатака.
- Потпуно истражује окружење предузећа и врсте окружења са потпуном тачношћу.

Критеријуми за оцене за модул: Пословне функције предузећа

1. оцена – Недовољно

- Ученику је потребна значајна помоћ и не разуме основне појмове функционалне департаментализације предузећа.
- Не разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција у предузећу.
- Не разуме улогу и задатке управљања, руковођења и извршења.
- Не уме да доведе у везу власничко управљање и менаџерско руковођење.
- Не разуме формирање организационих јединица и не уме да анализира функције као што су производња, набавка, продаја и складиштење.
- Не разликује и не разуме значај функција као што су финансијско-рачуноводствена, људски ресурси, истраживање и развој, маркетинг и ИТ у предузећу.
- Има значајне потешкоће у извођењу закључака о међусобној повезаности функција у предузећу.

2. оцена – Довољно

- Ученику су потребна упутства и помоћ, али разуме неке основне појмове функционалне департаментализације.
- Делимично разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција, али са неким недостацима.
- Делимично разуме улогу и задатке управљања, руковођења и извршења, али има потешкоћа у примени ових концепата.
- Делимично доводи у везу власничко управљање и менаџерско руковођење.
- Уз помоћ, може да објасни формирање организационих јединица и анализира неке функције предузећа (производња, набавка, продаја, складиштење).
- Разликује неке функције као што су финансијско-рачуноводствена и људски ресурси, али има потешкоће у анализи њиховог значаја.
- Делимично изводи закључке о међусобној повезаности функција предузећа.

3. оцена – Добро

- Ученику је углавном потребна минимална помоћ и самостално разуме већину основних појмова.
- Разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција, али са неким ситним грешкама.
- Разуме улогу и задатке управљања, руковођења и извршења, али са неким пропустима у примени.
- Може да доведе у везу власничко управљање и менаџерско руковођење, али са мањим недостацима.
- Самостално објашњава формирање организационих јединица и анализира функције предузећа (производња, набавка, продаја, складиштење) уз неке грешке у примени.
- Разуме значај функција као што су финансијско-рачуноводствена и људски ресурси, али са мањим пропустима у анализи.
- Може да изведе закључке о међусобној повезаности функција у предузећу, али са неким недостацима.

4. оцена – Врло добро

- Ученику је потребна само минимална помоћ и самостално разуме већину концепата функционалне департаментализације.
- Потпуно разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција у предузећу.
- Јасно објашњава улогу и задатке управљања, руковођења и извршења, али са неким ситним недостацима у примени.
- Успешно доводи у везу власничко управљање и менаџерско руковођење.
- Добро објашњава формирање организационих јединица и анализира функције предузећа као што су производња, набавка, продаја и складиштење.
- Разуме значај финансијско-рачуноводствене функције и функције људских ресурса и уме да их анализира у контексту предузећа.
- Добро изводи закључке о међусобној повезаности функција у предузећу, али са неким ситним пропустима.

5. оцена – Изврсно

- Ученику није потребна помоћ и самостално разуме и примењује све појмове функционалне департаментализације.
- Потпуно разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција у предузећу и прецизно објашњава све аспекте.

- Потпуно разуме улогу и задатке управљања, руковођења и извршења и уме их применити у пракси.
- Потпуно доводи у везу власничко управљање и менаџерско руковођење.
- Потпуно објашњава формирање организационих јединица и анализира функције као што су производња, набавка, продаја и складиштење са дубоким разумевањем.
- Потпуно разуме значај финансијско-рачуноводствене функције, људских ресурса, као и других функција предузећа као што су истраживање, развој, маркетинг и ИТ.
- Без грешака изводи закључке о међусобној повезаности функција у предузећу.

Објашњење:

- **Оцена 1:** Ученику је потребна значајна помоћ и не разуме основне концепте.
- **Оцена 2:** Ученику је потребна значајна помоћ, али показује неке основе разумевања.
- **Оцена 3:** Самостално разуме већину појмова и концепата, али са неким грешкама.
- **Оцена 4:** Врло добро разуме и примењује концепте, али са неким ситним пропустима.
- **Оцена 5:** Потпуно разуме и примењује све појмове и концепте без грешака.

ПРЕДМЕТ : ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА

МОДУЛ : ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА

ЦИЉ МОДУЛА : Стицање знања о трошковима пословања предузећа, уз савладавање вештина израде калкулација

Оцена 1 (недовољан)

Исходи:

- Ученик не показује основно разумевање процеса трансформације уложених ресурса у резултате.
- Није у стању да објасни шта су фактори производње или њихово трошење.
- Не препознаје основне врсте трошкова (фиксни, варијабилни, гранични, укупни).
- Не уме да повеже трошкове са временским оквиром (кратки и дуги рок).
- Није у стању да примени основне формуле за израчунавање трошкова.

Оцена 2 (довољан)

Исходи:

- Ученик показује основно разумевање појма трошкова и утрошака, али не може да објасни разлику између њих.
- У стању је да препозна основне врсте трошкова уз помоћ наставника.
- Разуме концепт кратког и дугог рока у контексту пословања, али не може да наведе конкретне примере.

- Може уз помоћ наставника да израчуна једноставне фиксне и варијабилне трошкове.
- Има основну представу о томе шта су калкулације трошкова, али не уме да их примени.

Оцена 3 (добар)

Исходи:

- Ученик разуме процес трансформације уложених ресурса у резултате и зна да објасни основне елементе тог процеса.
- Јасно разликује факторе производње и њихове трошкове, али се ослања на примере из уџбеника.
- Може да објасни разлику између фиксних и варијабилних трошкова, али има потешкоћа са граничним трошковима.
- Разликује трошкове у кратком и дугом року уз основне примере из праксе.
- Самостално решава основне калкулације трошкова на једноставнијим примерима, али се ослања на већ познате поступке.

Оцена 4 (врло добар)

Исходи:

- Ученик разуме трансформацију уложених ресурса и може да анализира факторе производње у вези са конкретним примерима.
- Јасно и самостално разликује трошкове према временском периоду (кратки и дуги рок) и према њиховој природи (фиксни, варијабилни, гранични, укупни).
- Разуме и примењује основне формуле за израчунавање трошкова и граничних трошкова.
- Уме да објасни како различити фактори (обим производње, технологија) утичу на структуру трошкова.
- Самостално израђује калкулације трошкова за комплексније примере и разуме њихову практичну примену.

Оцена 5 (одличан)

Исходи:

- Ученик у потпуности разуме процес трансформације ресурса и зна да анализира све фазе трошења фактора производње.
- Дубоко анализира разлику између фиксних, варијабилних, граничних и укупних трошкова, повезујући их са специфичним ситуацијама у пословању.
- Разликује и примењује концепте трошкова у кратком и дугом року кроз конкретне и комплексне пословне примере.
- Самостално анализира ефикасност трошења ресурса и предлаже стратегије за оптимизацију трошкова.
- Израђује калкулације трошкова користећи напредне методе и аналитички тумачи резултате (нпр. профитабилност, ефекти економије обима).
- Показује висок ниво критичког размишљања, повезујући научене концепте са реалним пословним праксама.

МОДУЛ : РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА

ЦИЉ МОДУЛА: Упознавање ученика са приходима предузећа, профитом и врстама профита

Оцена 1 (недовољан)

Исходи:

- Ученик не показује разумевање основних појмова попут прихода и профита.
- Није у стању да разликује укупан, просечан и маргинални приход.
- Не разуме повезаност прихода и тражње за производима.
- Није способан да објасни основне врсте профита (економски, рачуноводствени).

- Не показује способност праћења и анализе резултата пословања.

Оцена 2 (довољан)

Исходи:

- Ученик има основно разумевање прихода предузећа, али није сигуран у разлике између укупног, просечног и маргиналног прихода.
- Уз помоћ наставника може да препозна везу између тражње и прихода, али без дубље анализе.
- Може да дефинише основне појмове профита, али не разликује врсте профита или њихов значај за пословање.
- Разуме основне методе праћења резултата, али није у стању да их самостално примени.

Оцена 3 (добар)

Исходи:

- Ученик разуме разлику између укупног, просечног и маргиналног прихода и може да их израчуна за једноставне примере.
- Зна да објасни како тражња за производима утиче на укупан приход, али анализа је ограничена на основне примере.
- Разликује основне врсте профита и може да наведе примере рачуноводственог и економског профита.
- Уме да прати основне резултате пословања предузећа и да их упореди са циљевима или претходним периодима.

Оцена 4 (врло добар)

Исходи:

- Ученик самостално израчунава укупни, просечни и маргинални приход и разуме њихову повезаност са тражњом и ценом производа.
- Јасно анализира однос између тражње и укупног прихода предузећа, користећи конкретне примере.
- Разуме врсте профита и њихов значај за различите пословне одлуке.
- Уме да прати и анализира резултате пословања, идентификује узроке одступања и предложи основне мере побољшања.

Оцена 5 (одличан)

Исходи:

- Ученик дубоко разуме и анализира укупан, просечан и маргинални приход, користећи комплексне примере из пословне праксе.
- Повезује тражњу за производима са приходима предузећа и предлаже стратегије за максимизацију прихода.
- Јасно разликује рачуноводствени и економски профит, објашњавајући њихов значај за доношење пословних одлука.
- Самостално прати резултате пословања користећи квантитативне методе (нпр. анализа трендова, индекси) и упоређује их са планираним резултатима.
- Предлаже стратегије за побољшање пословања на основу анализе резултата и показује висок ниво критичког размишљања.

МОДУЛ : ЕКОНОМСКИ ПРИНЦИПИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА

ЦИЉ МОДУЛА : Стицање знања о парцијалним економским принципима и израчунавање и анализа истих

Оцена 1 (недовољан)

Исходи:

- Ученик не разуме основне појмове као што су продуктивност, економичност и рентабилност.
- Не препознаје парцијалне економске принципе нити њихове практичне примене.
- Није у стању да израчуна основне показатеље продуктивности, економичности и рентабилности чак ни уз помоћ наставника.
- Не види везу између показатеља и пословне успешности предузећа.

Оцена 2 (довољан)

Исходи:

- Ученик има основно разумевање појмова продуктивности, економичности и рентабилности, али не уме јасно да их објасни.
- Препознаје парцијалне економске принципе, али их не може повезати са пословним процесима.
- Уз помоћ наставника може да израчуна основне показатеље продуктивности, економичности и рентабилности на једноставним примерима.
- Разуме важност ових показатеља, али није у стању да анализира резултате.

Оцена 3 (добар)

Исходи:

- Ученик разуме парцијалне економске принципе и може да их повеже са појединим аспектима пословања предузећа.
- Може да објасни значење појмова продуктивности, економичности и рентабилности и да их илуструје кроз једноставне примере.
- Самостално израчунава основне показатеље продуктивности, економичности и рентабилности за једноставне задатке.
- Препознаје основне узроке одступања у резултатима, али анализа остаје површна.

Оцена 4 (врло добар)

Исходи:

- Ученик јасно разуме парцијалне економске принципе и њихову примену у различитим пословним ситуацијама.
- Може да анализира продуктивност, економичност и рентабилност кроз конкретне примере и повеже их са пословним одлукама.
- Самостално и тачно израчунава показатеље продуктивности, економичности и рентабилности, чак и за сложеније задатке.
- Уме да анализира резултате и предложи основне мере за побољшање пословања на основу израчунатих показатеља.

Оцена 5 (одличан)

Исходи:

- Ученик дубоко разуме парцијалне економске принципе и њихову улогу у доношењу стратешких и оперативних пословних одлука.
- Јасно анализира продуктивност, економичност и рентабилност кроз сложене примере и користи ове показатеље за процену пословне успешности предузећа.
- Повезује различите показатеље и анализира њихове међусобне односе (нпр. како економичност утиче на рентабилност).
- Самостално предлаже и образлаже стратегије за унапређење продуктивности, економичности и рентабилности на основу конкретних података.
- Користи напредне методе за праћење и анализу пословања (нпр. компаративне анализе и трендове).

Критеријуми за оцењивање постигнућа ученика у предмету "Пословна економија", трећи разред (3/2), финансијско рачуноводствени техничар

1.модул: Основи менаџмента

1. Довољан (2)

- Ученик показује основно разумевање кључних појмова (нпр. менаџмент, планирање, лидерство, контрола) али без дубљих објашњења.
- Наводи основне елементе мисије, визије, циљева и фазе менаџмента, али без логичног повезивања.
- Делимично разликује теорије менаџмента и основне појмове попут стратегијског и оперативног планирања.
- Препознаје организационе моделе и функције вођења, али са ограниченим разумевањем њихове примене

2. Добар (3)

- Ученик препознаје и објашњава већину кључних појмова уз мање грешке или пропусте.
- Разликује основне теорије менаџмента и разуме њихову примену у пракси на основном нивоу.
- Наводи фазе планирања и објашњава мисију, визију и циљеве предузећа, али са ограниченим примерима.
- Повезује неке фазе процеса менаџмента у примери који није у потпуности разрађен.
- Делимично објашњава улогу лидерства, теорије мотивације и врсте контроле.

3. Врло добар (4)

- Ученик јасно дефинише и објашњава већину кључних појмова уз минималне грешке.
- Разликује теорије менаџмента и анализира њихову примену у пракси
- Прецизно дефинише мисију, визију и циљеве предузећа, уз примену примера из реалних ситуација.
- Повезује све фазе процеса менаџмента у логичан и функционалан модел.
- Објашњава организационе моделе, стилове вођења и функције лидерства са практичним примерима.
- Разуме теорије мотивације и њихову примену у пракси.
- Анализира структуру бизнис плана и његову улогу у оперативном планирању.
- Јасно објашњава значај контроле у управљању, укључујући буџетску контролу.

4. Одличан (5)

- Ученик прецизно и детаљно објашњава све исходе, укључујући међусобну повезаност појмова и њихову примену у различитим контекстима.
- Анализира и упоређује теорије менаџмента, критички приступајући њиховим предностима и манама.
- Демонстрира способност да креира логичне, јасне и применљиве примере за сваки од исхода
- Повезује све фазе менаџмента на конкретним примерима из праксе
- Показује разумевање теорија мотивације и анализира утицај различитих подстицаја на лидерство.
- Детаљно објашњава структуру и сврху бизнис плана, са освртом на његову примену у оперативном планирању.
- Прецизно дефинише контролу, њене врсте, фазе и кључна подручја, укључујући буџетску контролу.

2.модул: Менаџмент пословних функција предузећа

1. Довољан (2)

- Ученик показује основно разумевање појмова као што су управљање, нивои управљања, финансијски, маркетинг, производни и трговински менаџмент.
- Делимично наводи карактеристике менаџера, лидера, типове одлучивања и основне фазе процеса одлучивања.
- Разликује основне нивое стратегије, али не објашњава њихову примену.
- Наводи основне задатке менаџмента људских ресурса, али без детаља о моделима мотивације.
- Показује ограничено разумевање организационе културе, пословне етике и друштвене одговорности.
- Препознаје врсте група и тимова, али не разликује њихове специфичности.

2. Добар (3)

- Ученик препознаје и делимично објашњава карактеристике управљања, нивое управљања и различите врсте менаџмента.
- Наводи и упоређује карактеристике менаџера и лидера, али са ограниченим објашњењима.
- Разликује врсте одлука у финансијском менаџменту и основне инструменте финансијске контроле.
- Делимично објашњава улогу и значај оперативног и стратегијског менаџмента, али без дубље анализе.
- Повезује активности менаџмента људских ресурса са мотивацијом запослених, али без практичних примера.
- Наводи изворе конфликта у организацији и једноставне методе њиховог решавања.

3. Врло добар (4)

- Ученик јасно дефинише управљање, нивое управљања и објашњава њихов значај у организацији.
- Упореджује карактеристике менаџера и лидера са конкретним примерима.
- Наводи предуслове ефективног одлучивања и фазе процеса одлучивања уз примере из праксе.
- Објашњава улогу стратегијског, финансијског и оперативног менаџмента у контексту конкурентске предности.
- Разликује нивое стратегије и наводи могуће стратегијске опције за конкретна предузећа.
- Детаљно анализира задатке и инструменте производног, маркетинг и трговинског менаџмента.

- Објашњава концепт менаџмента људских ресурса и примену различитих модела мотивације.
- Наводи узроке конфликта и предлаже практичне методе за њихово решавање.
- Објашњава организациону културу, мултикултурализам и друштвену одговорност са освртом на практичну примену.

4. Одличан (5)

- Ученик прецизно и детаљно објашњава све појмове, нивое управљања, фазе процеса одлучивања и врсте менаџмента.
- Упоредиће менаџере и лидере, анализирајући њихове карактеристике у различитим контекстима.
- Јасно повезује стратегијски менаџмент са конкурентском предношћу и разликује нивое стратегије са конкретним примерима.
- Показује разумевање улоге оперативног менаџмента и повезује га са извршним пословима.
- Анализира и објашњава инструменте финансијског менаџмента и финансијске контроле, укључујући интерпретацију финансијских извештаја.
- Детаљно објашњава менаџмент људских ресурса, укључујући моделе мотивације и њихову примену у пракси.
- Објашњава организациону културу и мултикултурализам кроз примере
- Наводи и анализира узроке конфликта у организацији и примењује методе њиховог решавања у сложенијим ситуацијама.